

מאת: רויטל לב ארי Dipl.Ac.
מומחית לטיפול והוראת רפואה סינית לתינוקות וילדים
פיקפיק – רפואה סינית לילדים

לכל אדם דרכו המיוחדת להגיע לעולם. במסע הזה וברגע הלידה עובר התינוק ממצב שמימי ונסתר ויוצא לאוויר העולם. מעבר ממצב של Pre Heaven ל Post Heaven. במה שקורה לו במסע מופלא זה, רב הנסתר על הגלוי. כיצד משפיע מצבה הרגשי של אימו? כיצד ישפיעו הבדיקות הרבות? מה מתחיל ומניע את תהליך הלידה? מה קובע את קצבו וצורתו? ואיך ישפיע הרגע המיוחד הזה על חיי התינוק?
הנקודה הזאת שהיא סוף והתחלה, משפיעה על תחילת החיים של התינוק בהרבה מובנים. השפעותיה יכולות ללוות את התינוק עוד ימים, חודשים ואפילו שנים לאחר הלידה. השפעות מהתקופה הזאת בחיים הן ראשוניות ובסיסיות ושייכות לצ'י של השמים הקדומים ולכן מטביעות את חותמן עמוק ובצורה משמעותית. ובדרך כלל גם נראה מעורבות של המרידיאנים המיוחדים.

רבות נכתב על האישה (האם) במהלך ההיריון והלידה. אנו עוסקים רבות בכל השלבים של ההיריון מבחינתה – כניסה להריון ובעיות פוריות, בחילות, חולשה, חרדה, כאבים, היפוך עובר, זירוז לידה ועוד. אך מה קורה לעובר ולתינוק בשלבים השונים של התהליך, נשאר בגדר תעלומה. הסימנים הקליניים של התינוק לאחר הלידה, הדופק והאבחון האנרגטי יכולו להעיד ולספר לנו קצת ממה שהתרחש.

משמים

הריון הוא מצב שמימי וחלה עליו חוקיות השמים. במפגש הזרע והביצית – היין והיאנג, מתחילה התנועה הגדולה של חיים. הראשונים להתהוות הם המרידיאנים המיוחדים. מתוכם נובעים ונבנים אברי ה Zang Fu ומערכת המרידיאנים על רמותיה השונות. חוסר איזון מתקופה זו יכול להיות תוצר של גורמים שונים. חלקם נוצרים בתקופת ההיריון וחלקם הם תוצרים שמימיים ולא נודעים. ניתן לכנות את הצ'י המשפיע על העובר בהריון כאקלים של הרחם. במצב המאוזן האקלים של הרחם כמו עונות השנה משתנה ומאפשר בניה נכונה של האלמנטים.

אקלים ברחם

התינוק שוחה במי השפיר 9 חודשים. למים הסובבים אותו יש צבעים שונים ומשתנים. צבע מי השפיר מבטא את הצ'י של העובר ואם. כל חודשיים משתנה האקלים השולט ומאפשר יצירה נכונה של האלמנט הדומיננטי. מהעץ בחודשיים הראשונים עד המים בסוף ההריון. כשאקלים הוא קיצוני או נמשך זמן ממושך, או כשאקלים מופיע שלא בעונתו, זאת אומרת לא בחודש המתאים יכול להיווצר חוסר איזון.

רוח (ירוק) – החודשיים הראשונים שייכים לעץ. התנועה והיצירה בשיאה. כעס רב, אשמה ותסכול, רגשות קיצוניים, מתח רב יכולים לאפשר כניסה של רוח (Gui). התינוק שייולד עלול לסבול מחוסר שקט, התקפות בכי, קשיי שינה, וקוליק משמעותי.
חום (אדום) – חודש שלישי ורביעי שייכים לאש. ה shen בא לשכון בלב ונראה דופק עוברי. חום ורעילות מתזונה או צמחים, סמים או אלכוהול יכולים להשפיע על התינוק וההתפתחות העוברית.

לחות (צהוב) – חודש חמישי ושישי זה הזמן להשמין ולקבל צורה, התפתחות רקמות החיבור והגפיים. דאגה מרובה ותזונה לחה יכולה להפוך את מי השפיר צהובים והלחות תופיע אצל התינוק כבר מהימים הראשונים.

יובש (לבן) – בחודש שביעי ושמיני נוצר גבול ומסגרת. מערכת הנשימה מבשילה ומכינה את האדם לחיות בסביבה החיצונית. צער ואבל יכולים לפגוע בהתפתחות התקינה. לידה מוקדמת וזריקה להבשלת ראות העובר יכולים לגרום לחולשה במערכת הנשימה והופעה של מחלות ריאה כבר משלב מוקדם של החיים.

קור (כחול) – סוף ההיריון שייך למים, מעגל נסגר ונפתח מעגל חדש. פחד רב ולאורך זמן, מחלות ויראליות (כמו CMV) או חיידקיות, תרופות בעלות איכות מקררת ותזונה קרה. יכולים לגרום לקור ברחם. אצל התינוק נראה כבר בתחילת החיים קור (מכווץ) במערכת העיכול שיביא לקוליק קשה. קור בצורה של פחד או ריאקציה של חום לקור בצורה של פריחה עורית אדומה כמו אטופיק דרמטיטיס.

חולשה של צ'י ודם

כשהאם תשושה וחסרה בצ'י ודם ישפיע הדבר על העובר. מצבים של אנמיה, חוסר דם, לידות מרובות או/ו צפופות, הפלות, חוסר בתזונה ובעיקר בחלבונים, צמחונות, הקאות במהלך ההיריון כולו יכולים להביא לחולשה של צ'י ודם אצל התינוק. ייולד תינוק של חוסר המאופיין בחוסר תיאבון, חולשה בעיכול ומשקל ירוד.

טראומה

מצב בו האם תחוה טראומה במהלך ההיריון ישפיע עמוקות על העובר. תאונת דרכים, נפילה משמעותית או טראומה רגשית בעקבות אובדן או פרידה. הפגיעה תהיה ב Xun, Shen, ו ב – Chong. בחלק מהמקרים נראה כניסה של רוח (Gui).

אבחון:

האבחנה תעשה לפי סיפור המקרה והסימנים הקליניים. בעיות מתקופת ההיריון יופיעו לרוב בחצי שנה הראשונה לחיים. בעיות אלה נוטות להיות עיקשות ועמוקות ולעיתים נראה מעורבות של המרידיאנים המיוחדים. כדאי לשאול את ההורים על ההיריון ולהתמקד בשאלות ספציפיות לפי מה שנראה. למשל עם הילד סובל מאטופיק דרמטיטיס מהלידה הרי שמדובר בחום. כדאי לבדוק מה קרה בהריון והאם מדובר בחום ורעילות או בריאקציה לקור. לפני מספר שנים טיפלתי בתינוק קטן שהגיע מלא בפצעונים קטנים על כל גופו ובעיקר בקרקפת. מהתשאול התברר כי אימו המסורה לוקחת בקביעות כבר שנים Green Magma. צמח בעל איכות מקררת שהכניס קור במהלך ההיריון וגם דרך חלב ההנקה. נוצרה ריאקציה של חום לקור אצל התינוק.

טיפול:

הטיפול בחוסר איזון שהחל ברחם יכול לקחת זמן. ככל שמתחילים בטיפול בשלב ראשוני יותר הסיכויים להצליח גבוהים. לאחר שאבחנו את סוג הפתוגן ואת מיקומו נוכל לאזן את התינוק. במקרים רבים ניתן לטפל גם או רק באימא, לפי המשפט הסיני הידוע "על מנת לטפל בילד, טפל באימא!"

לארץ:

לרגע הלידה השפעה משמעותית ביותר על תחילת החיים והמשכם. כאשר מופיעות בעיות אצל התינוק בחודשים הראשונים, ננסה תמיד להבין האם יש קשר ללידה. בידינו כלים לאבחן ולטפל בבעיות שנוצרו בלידה ולשנות את מהלך החודשים ואפילו השנים הראשונות לחיים.

לידה מוקדמת:

כאשר התינוק נולד לפני הזמן, אנו עדים לשני מצבים אופייניים. האחד קשור **בחוסר בשלות של הראות**. כידוע הראות עוברת תהליך הבשלה בשלבים הסופיים של ההיריון ולכן כאשר

הראות לא מספיקות להבשיל יש סיכוי להתפתחות חולשה של מערכת הנשימה. חולשה זו נפוצה גם כאשר התינוק עבר את זריקת הצלסטון להבשלת ראות. הבעיות הנפוצות יהיו ברונכיוליטיס, נטייה לדלקות ראה וקוצר נשימה ואסטמה. טיפול ומניעה: חשוב לחזק את הראות מהתחלה. בשלבים הראשונים ניתן להשתמש בעיסוי וטיפולי מגע אותם ניתן לעשות בקליניקה וגם ללמד את ההורים תרגילים ונקודות המשפיעות ומחזקות את הראות. ניתן להמליץ גם על שחיית תינוקות. בשלבים מאוחרים יותר ניתן לחזק את הראות בדיקור. נקודות כמו Sp2, St40, Co6, Lu9 יכולות להתאים. המצב השני קשור **בחוסר בשלות כללי** ויתכן מצב בו הילד יפתח חולשה גם מעבר לחודשים הראשונים של החיים שיבואו לידי ביטוי במשקל וגובה נמוכים, חוסר תאבון, והתפתחות איטית ורגישות יתר כללית. ילד של חוסר. טיפול ומניעה: תינוקות אלה צריכים הרבה צ'! הנקה מרובה באיכות וכמות, אימא בבית, פעילות עם תינוקות והשקעה יעזרו. ברפואה הסינית ניתן לחזק אותם עם מוקסה על נקודות כמו St36, Cv12. האבחנה היא שתינוקות אלה לא לגמרי בארץ ונותר בהם משהו שמימי. במילים אחרות היין חלש ויאנג דומיננטי. נקודות כמו Th5, Kid9 יכולות לעזור לקרקע אותם.

בלידה ארוכה וממושכת ובלידה מכשירנית - על ראש התינוק מופעלים לחצים ממושכים ומצב זה יכול לגרום לחסימה בזרימת המרידיאנים בראש וסטגנציה של צ' ודם. כאשר יש חסימה יכול להיווצר כאב. תינוקות אלה יכולים לסבול מכאב ראש! הסימן הראשון יהיה קושי להירדם. התינוק יצטרך נענוע אינטנסיבי על מנת להירגע וההורים ימצאו משוטטים בלילות טרוטי עיניים במכונית על מנת להרדימו. לעיתים אפשר לראות כלי דם בולטים על הגולגולת. מבנה לא סימטרי או בליטות שיכולות גם הן להעיד על כך שיש חסימה. סימנים נוספים יהיו קושי בהנקה, חוסר שקט כללי וגזים.

סטגנציה של צ' ודם בראש יכולה להביא בטווח הארוך לדלקות אוזניים חוזרות, זאת בגלל החסימה של המרידיאנים באזור האוזן. החסימה בראש יכולה ליצור גם חולשה באגן. אנו רואים זאת כחוסר איזון בין החלק העליון לתחתון היכול לגרום לקשיים בגמילה מחיתול והרטבת לילה עד גיל מאוחר. תינוקות אלה יכולים להגיב קשה לחיסונים וכדאי לאבחן ולטפל בהם לפני החיסון.

טיפול: הטיפול הראשוני המומלץ הוא באוסטיאופתיה קראניוסאקראלית. (ראה **מסגרת**). גם טיפול במגע או במים יכול לעזור. במידה והבעיה לא נפתרה לאחר הטיפול האוסטיאופתי נוכל לשלב דיקור.

הטיפול בדיקור יהיה להניע את הצ' והדם בראש בעזרת נקודות דיסטאליות כמו Liv3, Gb41, St44, Co4 במקרים מסוימים ניתן גם לדקור נקודות מקומיות כמו Gb20, GV16.

לידה קיסרית – ניתן היה לחשוב כי בלידה קיסרית עובר התינוק את תהליך הלידה בצורה קלה וחלקה. באופן מפתיע אנו עדים לכך שגם לאחר לידה קיסרית חלק מהתינוקות יכולים להראות סימנים שהתהליך היה משמעותי עבורם. קושי בהנקה, חוסר שקט כללי וקושי להירדם גם ביום וגם בלילה יכולים לאפיין תינוקות אלה. אנו מייחסים זאת לפתאומיות שבה התרחש התהליך עבור התינוק ולחשיבות שיש לסחיטה שהתינוק עובר בתעלת הלידה. טיפול: יש טכניקות עיסוי שניתן לעשות בשעות ובימים לאחר הלידה. בטכניקות אלה מדמים את תהליך המעבר בתעלת הלידה בו התינוק עובר סחיטה. ניתן לטפל עם פרחי באך, פרחים כמו Walnut ו Star Of Bethlehem יכולים להתאים. גם הטיפול באוסטיאופתיה קראניוסאקראלית יכול לעזור (ראה **מסגרת**). דיקור יתמקד בטראומה שהתינוק עובר ולכן נקודה כמו Sp3 יכולה להתאים.

חומרי הרדמה ומזרזים:

רוב הנשים עוברות את הלידה עם חומרים כמו פיטוצין (מזרז לידה) או אפידורל – חומר מרדים המוחדר לחלל אפידוראלי. ההשפעה של חומרים אלה על התינוק היא בדרך כלל קצרת מועד. בטווח הקצר יכולה לגרום לחולשה של צ' ולהתבטא בתינוק ישנוני המתקשה לינוק. בטווח הארוך לא נראה השפעה אצל התינוק. לא מחייב טיפול.

אוסטיאופתיה קראניוסאקראלית:

לפי האוסטיאופתיה במהלך ההיריון והלידה מופעלים לחצים על ראש התינוק מכל הכיוונים. ככל שהאם מאוזנת יותר, בעיקר באזור האגן זה יקל על הלידה ויוכל למנוע לחצים וסיבוכים במהלכה. בהריון משתנה מרכז הכובד של האישה, ובגלל הלחץ והכובד, נוצר חוסר איזון באגן. התינוק לוחץ על עצם הזנב ודוחף אותו אחורה על מנת להגדיל את הקוטר של האגן. אם קיימות מגבלות באגן זה ישפיע על הדינאמיקה והתנועה בלידה.

גם באוסטיאופתיה מדברים על טיפול מניעתי עוד במהלך ההיריון וממליצים לאישה הרה להגיע לטיפול ולנסות למנוע בעיות בלידה. הטיפול המומלץ הוא פעם בחודש במהלך ההיריון כולו. הטיפול יתמקד בכל שלב במשהו אחר, ויוכל גם להקל על התופעות והתחושות המלוות את ההיריון."

באוסטיאופתיה החלוקה היא לשני סוגי לידה: לידות עם לחץ חיצוני על ראש העובר ולידות בהן התינוק לא עובר בתעלה.

לידות עם לחץ חיצוני על ראש העובר: לידה ארוכה והרבה שעות של צירים, לידה חפוזת וכל התערבות חיצונית רפואית כמו ואקום, מלקחים וזירוז. במקרים אלה הלחץ יוצר מגבלות בראש התינוק, חוסר תנועה בין העצמות או מיקום לא נכון שלהן. עצמות הגולגולת הן נפרדות אחת מהשנייה ומקיימות ביניהן קשר כמו של גלגל שיניים ולכן כל תנועה באחת, תיצור תנועה באחרת.

בבסיס הגולגולת נמצאים חורים בהם עוברים כלי דם ועצבים. אם בעקבות הלחץ על העצמות נוצרת בעיה בין שתי עצמות, זה יכול לשנות את הקוטר של החור. ברגע שהקוטר קטן, נוצר גירוי של העצבים וכלי הדם באזור שיביא לבעיות התפקודיות אותן אנו רואים.

הבעיות הנפוצות הן: בעיות בהנקה כמו קושי לינוק, תינוק שלא מתחבר טוב לשד, קושי לפתוח את הפה ופציעה של פיטמת האם. פליטות מרובות ובעיות עיכול – עצירות וגזים בחודשים הראשונים. גם במקרה של טורטיקוליס – בו נפגעים שרירי הצוואר המקבלים עצבוב מהראש. חוסר שקט, בעיות שינה, טונוס גבוה או נמוך. האוסטיאופתיה יכולה ע"י הנעה עדינה של העצמות להרחיב את החור ולאפשר מעבר תקין של העצבים.

בטווח הארוך הלחץ על הגולגולת יכול לגרום לדלקות אוזניים חוזרות בעיקר בין גיל שנה לחמש שנים. בגיל מאוחר יותר בעיות קשב וריכוז.

לידות קיסריות – באוסטיאופתיה סבורים כי המעבר בתעלת הלידה חשוב ויש לו תפקיד. המעבר בתעלה יוצר ומאיץ את הקצב הקראניוסאקראלי. זוהי תנועה לא רצונית, מחזורית שקיימת בין עצמות הגולגולת לסאקרום באגן. קצב זה הוא כמו הנשימה, יכול להיות שבלידות קיסריות הקצב יהיה איטי יותר. התופעות אותן נראה יהיו תינוק ישנוני וחסר כוח. יכולות להיות בעיות בהנקה. לא יהיה לתינוק כוח לשאוב את החלב, ההנקה לא יעילה ולכן לא יאכל מספיק. ולכן לא יהיה שבע יתעורר מהר וירצה שוב לינוק.

חשוב לציין שהטיפול הקראניוסאקראלי כולו נעשה במגע מאוד עדין. חשוב שהטיפול יהיה נעים והתינוק לא יבכה. כאשר מדובר על לחץ בראש התינוק, עושים אבחנה מדויקת של אופי ומיקום בבעיה ומטפלים בהתאם. בטיפול לתינוקות שנולדו בניחות עובדים בטכניקה של הגברת הקצב הקראניוסאקראלי.

אפשר ומומלץ להגיע לטיפול באוסטיאופתיה סמוך לזמן הלידה. גם בלידות רגילות וכמובן בלידות בהן הייתה בעיה. בפגישה הראשונה עושים אבחון וטיפול ראשוני. בדרך כלל צריך טיפול אחד עד שלושה טיפולים לאיזון המצב.

אז מה ניתן לעשות?

ברפואה הסינית יש משפט שאומר שלחכות לבעיה שתופיע ואז לחפש לה תרופה, זה כמו לחכות שתהיה צמא ואז להתחיל לחפור את הבאר...
לכן הטיפול הוא קודם כל מניעתי ומתחיל עוד בהיריון. אנו ממליצים לנסות ולשמור על הריון מאוזן מבחינת תזונה, פעילות גופנית, עבודה ומנוחה. כמו כן לקבל תמיכה וחיזוק ולהגיע לטיפול. הטיפול במהלך ההיריון עוזר לאישה לשמור על איזון ולהגיע מוכנה יותר ללידה. הכי חשוב לדעת כי במידה והלידה "לא הלכה חלק" והתעוררו קשיים כדאי לייעץ ולאבחן סמוך למועד הלידה. ניתן להתחיל במעקב בלבד ולראות האם ההתנהגות וההתפתחות תקינים. אם התינוק לא שקט, נבהל בקלות, מתקשה לישון או לינוק וסובל מגזים משמעותיים כדאי להתחיל בטיפול. במידה והימים הראשונים עוברים בקלות יחסית מומלץ לראות את התינוק בין גיל 3 ל 6 חודשים. חשוב להבין כי בידינו כלים לאבחון וטיפול בטראומה שנגרמה בלידה. ככל שהמועד קרוב יותר כך בדרך כלל הטיפול יהיה קל וקצר יותר.
גם אם עברו חודשים ושנים, ובגיל מאוחר יותר מופיעים קשיים שיש להם קשר ישיר או עקיף ללידה, כמו במקרים של הרטבת לילה או בעיות קשב וריכוז, ניתן לטפל. לכן בכל מקרה שילד מגיע לטיפול אנו שואלים על הלידה ומאבחנים האם יש קשר לבעיה בה אנו מטפלים.

ההיריון והלידה הם בעלי השפעה משמעותית על התשתית האנרגטית של האדם. לעיתים שורש של חוסר איזון משפיע לימים רבים ומביא לסבל רב לילד ולמשפחתו. ניתן ואף כדאי לטפל בחוסר איזון זה סמוך למועד הלידה ועדיף בחצי השנה הראשונה לחיים. התאמת הטיפול והאסטרטגיה הטיפולית יותאמו לאחר אבחנה.